

בס"ד - אלול תשע"ט

דף פרפראות לפרשת: שופטים

לזווג הגון: דוד בן אורה ני"ן

להצלחת: יחזקאל דוד בן נעמי הי"ו | לרפואת: דפנה בת זלפה תחי'

"צדק צדק תרדוף" (טז, כ)

מובא בתורת שמעון מיערוסלאב (וידוע שהרה"ק ר"ש מיערוסלאב זי"ע האריך ימים מאד וזכה לשיבה טובה), אם תרדוף אחר צדיקים, זה טוב לאריכות ימים, וזהו שמסיים הפסוק למען תחיה, וכן נהגתי לנסוע לצדיקים גם בעת זקנתי.

"לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבח ה' אלקיך אשר תעשה לך" (טז, כא)

בפשטות מסביר רש"י: "אזהרה לנוטע אילן ולבונה בית בהר הבית. אך הגמרא במסכת סנהדרין (ז ע"ב) דורשת: "אמר ריש לקיש: כל המעמיד דיין שאינו הגון, כאילו נוטע אשרה בישראל, שנאמר 'שופטים ושוטרים תתן לך' וסמך ליה לא תטע לך אשרה כל עץ". שאל הגה"ק רבי חיים מבריסק זי"ע לכאורה, מה הדמיון בין אשרה לדיין? וביאר שכשדאם לוקח כסף והופך אותו לעבודה זרה זה דואי מאוס. אבל עץ לא יודעים שהוא שייך לעבודה זרה. יש לו גזע, ענפים ועלים בדיוק כמו לעץ שאינו עובד עבודה זרה. כך הוא שייך גם בדיין שאינו הגון: הוא לבוש 'פראק' כמו כולם, יש לו זקן לבן כמו כולם, אף אחד לא יודע שאינו הגון...

"ודרשת היטב והנה אמת" (יז, ד)

פעם אחת שח הרה"ק מזוטשקא זי"ע (בשולחן הטהור של חמשה עשר בשבט תשנ"ז לפ"ק) מענין אמירת דברי תורה. והזכיר מאמרם של צדיקי אמת על הפסוק ודרשת היטב והנה אמת וגו'. שאף על פי שאתה יכול לדרוש היטב דרושים נעימים ונחמדים והם אף נכונים ואמיתיים, אולם אם "נכון הדבר" שהוכחו הדיבורים האלה מקודם, אז "נעשתה התועבה הזאת בישראל" רחמנא לילצלן. וביאר אז הרה"ק, שהמשפיע צריך להשפיע את מה שנותנים לו מן השמים לפי מקומו ושעתו, שזה נחוץ למקבלים השומעים אותו באותה שעה, ולא לומר לו את מה שנראה לו יפה וטוב. אולם הרה"ק הוסיף אז, שמי שאינו במדרגה זו, צריך לכל הפחות לבקש רחמים לפני אמירת התורה שיעשו דבריו פעולה לטובה ולא יקלקלו ח"ו. והמליץ לציילן. וביאר אז הרה"ק, שהמשפיע צריך להשפיע על זה את דברי הפסוק הנ"ל באופן זה: "ודרשת היטב", דורש ומבקש מבעל הרחמים ברוך הוא וברוך שמו שיעשו דברך פעולה לטובה. ואז אף אם "נכון הדבר" שהכנת את הדיבורים הללו מקודם, מכל מקום אפשר על ידי בקשה זו לתקן את התועבה הזאת. כי יש לפרש "נעשתה" מלשון תיקון, וכמו שפירש רש"י על הפסוק ויעש אלוקים את הרקיע. שעל ידי תחינה ובקשה אפשר לתקן תועבה זאת, עכדה"ק. (נחל יצחק)

"כי יפלא ממך דבר למשפט... דברי ריבות בשעריך" (יז, ח)

יש לפרש בדרך מוסר כי יש בנ"א אשר הוא מופלא ומכוסה מהם, ואינם מאמינים כלל אשר יש משפט למעלה להשיג על כל פרטי מעשה בני אדם, וסיבת הדבר יען כי רואים אשר עוברים עבירות בכל יום, ואינם נענשים תיכף עליהם, אדרבא דרך רשעים צלחה, מזה הם נופלים ברשת הטעות חלילה דלית דין ודיין. אמנם טח מראות עיניהם, כי יש להם ליקח ראייה מהמשפטים אשר נעשים בארץ במלכותא דארעא, אשר יש כמה וכמה פעמים אשר אדם עובר בגניבה ורציחה וכדומה, ועם כל זה אם השופט בטוח שלא יברח, כי יש לו בית, שדות וכרמים, אז לא יתן אותו תיכף במשמר, רק הולך חופשי בביתו, ולפעמים אשר זמן המשפט ימשך משך שנה או שתיים אשר כמעט נשכח מאת בעל העבירה כל הענין, וכדומה לו שלא יענישוהו כלל, ואף על פי כן בבוא זמן גמר המשפט אזי יענישנו וניתן לבית הסוהר.

כמו כן להבדיל במלכותא דרקיעא, יען אשר בידו נפש כל חי ובטוח כביכול שלא יברח מתחת ידו, על כן נתארך הזמן, כי לעולם הוא בידו. ובאמת אין שכחה לפני כסא כבודו, ועל הכל יביא האלוקים במשפט, וכל האומר הקדוש ברוך הוא וותרן... (בבא קמא נ.). וזהו שאמר הכתוב "כי יפלא ממך דבר למשפט", היינו שנעלם ממך דבר המשפט מחמת הארכת הזמן, אזי תיקח לך ראייה, דברי ריבות בשעריך, היינו מהמשפטים הנהוגים בעולם הזה, אז תדע כי לא נשכח שום דבר, והכל יבא לפניו כביכול. (אמרי נועם)

"והיה כשבתו על כסא ממלכתו" (ז, יח)

אמר כ"ק אדמו"ר ר' צבי הירש מקרעטשניף ז"ע בפסוק זה יש לרמוז (ויסוד אמרה זו אתאמר משמיה של האמרי אמת). הנה המלך קודם שהוא מתמנה למלך, או בזמנינו כשחבר הפרלמנט או הסיים מבקש להיבחר להיות חלק מהשלטון, הרי הוא נודד על כל רחבי ממלכתו בכל הערים והעיירות, ומבטיחים לעם הרבה הבטחות טובות כדי שהאנשים יתנו להם את קולם, אך כל זה הוא רק קודם שישב המלך על כסא ממלכתו, כשהוא יושב כבר על כסא ממלכתו הרי הוא מתכחש לכל הבטחותיו. וכמו כן, הנה כל יהודי בראש השנה כשהוא ממליך את השי"ת וזועק המלך יושב על כסא רם ונשא, מלך על כל העולם כולו בכבודך, ה"ה ממליך על עצמו את השי"ת ויש לו קבלות טובות. וכמו"כ בחור בר מצוה בעת הנחת התפילין יש לו קבלת עול מלכות שמים, וכך גם אברך ביום חופתו, וכמו"כ בכל שבת יש לכל אחד התעוררות טובה, אך צריך שיישאר אצלו החלטות אלו לכל ימות השנה, שיישאר עם הקבלת עול מלכות שמים של ראש השנה, וכך הבחור והאברך, וכך בכל ימות השבוע שיישאר האדם עם התעוררותו של יום השבת. וזה נרמז בפסוק, והיה 'כשבתו' על כסא ממלכתו, שיהיה אצלו כל הימים כעת שבתו על כסא ממלכתו, כאילו הוא מתיישב עכשיו על כסא הממלכה.

"לבלתי רום לבבו מאחיו" (ז, כ)

חרף הנהירה העצומה לליז'ענסק, של אלפים מכל קצוות הארץ, לשחרר לפתחו של הצדיק רבי אלימלך מליז'ענסק זצ"ל לפקודת ישועה ורחמים, לא חדל להאמין כי שפל ונחות הוא מכל אלו הנוהרים אליו ומכל העולם כולו. וכך היה רגיל רבי אלימלך לומר: "הידעתם מפני מה נוהרים המונים מכל קצות הארץ לליז'ענסק, לתנות את צרותיהם דווקא באוזני זה מבקש שיחיה בנו, זה צועק ומתחנן על פרנסה, זה משוער לרפואה וזה לישועה, הכל מפני שאנכי חטאתי ופשעתי, ובכך הכרעתי את כל העולם לכף חובה... לכן, אפוא, באים כל אלו אלי וצועקים לפני, "הב לנו בני, חיי ומזוני, אשר בגלל חטאיך ופשעך נחסר ממנו, ובגללך באו עלינו אותם הצרות והייסורים!" תלמידו של רבי אלימלך, הצדיק רבי זכריה מענדל מיערוסלאב זצ"ל תיאר באיגרת, את גודל מדת הענווה השוררת במחיצת רבו בליז'ענסק, וכך כתב: "הם תמיד מפרסמין גנותם, ומביישים עצמם ברבים... וחוזרים תיכף בתשובה, כאילו עשו עבירה, ח"ו, מעבירות שבתורה ותמיד רואין חובה לעצמם.

"ועמדו שני האנשים אשר להם הריב לפני ה'" (יט, יז)

האדמו"ר רבי יצחק מווארקא זצ"ל, בצעירותו היה שוהה בביתו של הרה"ק רבי דוד מלעלוב זצ"ל שנים אחדות, והיה לומד מאתו ומאת אביו את המידה של אהבת ישראל. חסידים מספרים, כי בעת שרבי דוד מלעלוב הביא בפעם הראשונה את רבי איציקל בראש השנה "לחווה" מלובלין, שאל אותו הרבי באיזו סוגיה הוא לומד והוא ענה: "הלכות עדות". שאלו "החווה" מה חידש שם, וענה: שאינו יודע מה לחדש, אבל קשה לו הדין, מדוע הקרוב פסול לעדות בין לזכות בין לחוב? מילא, לזכות אנו מבינים הטעם, אולי יאמר עדותו לטובת קרובו, אבל לחוב, מדוע יהיה פסול לעדות? ומה עניתי? שאלו "החווה". עניתי שכתוב בתורה "ועמדו שני אנשים", אנו למדים מזה כי להעיד עדות נאמנה צריך להיות "אישי" ואיזה בן אדם יעיד לרוע ולחוב קרובו שאר בשרו, ולכן הוא פסול לעדות". כשמוע "החווה" מלובלין את התירוץ הזה היה מלא שמחה ואמר: כי מן התירוץ הזה נשתתקו הקטרוגים בשמים, כי אנחנו הלא הגנו בניו של הקדוש ברוך הוא, והוא אבינו, ואיך הוא יכול לראות חובה על בניו? ותיכף עשה "החווה" הכנות לתקיעת שופר. (מגדולי החסידות)

מי רואה הכי רחוק?!

"לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך מימן ושמאל" (יז, יא) - רש"י מביא את דרשת הספרי: "אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין. מצווים אנו לשמוע בקול חכמינו בכל דור ודור, ואף אם נראה לעינינו שאין האמת כן אעפ"כ עלינו להניח שאנו הטועים, וברור כי האמת כדבריהם. דבר זה הסביר הגאון רבי יחזקאל אברמסקי במשל: אדם אחד ערך בדיקה מה כח הראיה של חבריו. מה עשה? צייר נקודה קטנה על לוח והרחיק את הלוח מאה מטר מחבריו. מי מכס רואה מה מצוייר על הלוח? שאל אותם. הביט הראשון, ולא ראה דבר, משום שהיה קצר רואי ובכוחו היה לראות עד שלושים מטר בלבד. השני ראה יותר, עד שמונים מטר, אולם גם הוא לא ראה את הנקודה המצוירת על הלוח. לבסוף בא אדם אחד אשר ניחן בכח ראייה חזק יותר מחבריו, עד למרחק של מאה מטר, והוא אכן ראה את הנקודה. כן הוא גם הנמשל אמר רבי יחזקאל גדולי ישראל קבלו מאת השי"ת כח ראייה גדול יותר משל כל אדם, משום כך, אם הם מורים לנו דבר מה, ונראה לנו כי הם טועים, אף על פי כן עלינו לשמוע בקולם, כי הם רואים הרבה יותר למרחוק...

זה שמע וזה לא שמע!!

"ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא אשר יבחר ה' ושמרת לעשות ככל אשר יורוך" (יז, י)

בנוסף למעלתם הנשגבה של גדולי התורה המתאפיינת בדעת תורה ובכישורונם האדיר לראות נכוחה את הדברים, נתברכו חכמי ישראל בדבר ייחודי נוסף: "הם גוזרים לפני המקום והוא עושה" (מדרש). הם לא רק מכוונים לאמת אלא יוצרים אותה. עצתם גזירה היא, וכאשר צדיק גוזר הקב"ה מקיים. בדרך זו יתפרש גם מאמרם ז"ל: "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל אפילו נראין בעיניך על שמאל שהוא ימין ועל ימין שהוא שמאל, שמע להם" (ספרי). ייתכן בהחלט שעד שלא יצא הדבר מפי החכמים היה הימין ימין והשמאל שמאל, כפי שהדברים אמנם נראים, אך כיון שאמרו על הימין שהוא שמאל הפך הימין להיות שמאל לפי שכך גזר הצדיק. לאור דברים אלה מתגמדת עוד יותר דעתם של הקטנים, והליכת הגדולים אחריהם נעשית מגוחכת וחסרת כל הגיון. שכן, בה בשעה שהכל היו יכולים ליהנות מדעתם הרחבה של הגדולים ומן היכולת שלהם להיות בבחינת "צדיק גוזר והקב"ה מקיים", הם זונחים תרונות סגוליים אלו ו"מהלכין אחרי הקטנים". והתוצאה "נופלים לאחר פניהם".

סיפר הגר"ש ברעוודא שליט"א: שני בחורים שבאו מארצות הברית ללמוד בישיבת מיר (בליטא) חלו במחלה נדירה. קצרה יד הרופאים המקומיים מלהושיע. שלחם הג"ר ירוחם זצ"ל, משגיח הישיבה, אל אחד מגדולי הדור שהתגורר במקום מרוחק ביותר ממיר, ואמר להם שישאלוהו אודות רופא מסוי מ הנמצא באזור מגוריו. לפני שיצאו לדרך הזהירים ר' ירוחם על שני דברים: (א) שיתיעצו עם הרב ההוא בכל פרט, ולא להמרות את פיו חלילה; (ב) לסור בדרכם אל ה"חפץ חיים" ולבקש את ברכתו. בלא ברכה ממנו, הוסיף ואמר, אל תמשיכו בדרככם. השניים יצאו לדרך ושמו פניהם תחילה לעיר ראדין, מקום מושבו של בעל ה"חפץ חיים" זצ"ל. כאשר הגיעו לביתו אמרו להם בני הבית כי ה"חפץ חיים", שהיה אז זקן מופלג, עלול להירדם באמצע השיחה עמם ולשקוע בשינה ממושכת במשך כמה שעות. ואכן, כך היה. מיד לאחר שנכנסו אצלו ואמרו לו את מבוקשם נרדם. חלפו כמה שעות, והזמן שעמד לרשותם עד מועד צאת הרכבת עמד לחלוף. כמעט שנתייאשו מלזכות בברכת הצדיק, אך לפתע התעורר ה"חפץ חיים" ובירך אותם. הללו המשיכו בדרכם עד שהגיעו אל מחוז חפצם. מיד סרו לבית הרב וקבלו ממנו הוראה מפורשת שאם ירצו הרופאים לנתחם אל יסכימו בשום אופן להינתח אלא ע"י רופא פלוני. אחד מהם ציית להוראות והתעקש לקבל את הטיפול אך ורק על ידי הרופא שאמר לו הרב, ולאחר זמן הבריאי. (לימים חזר לארה"ב וסיפר לרופאים שם את דבר המחלה שהייתה לו. אמרו לו שישנו רופא אחד בעולם שמסוגל לנתח בדבר הזה. בוודאי אצלו היית, אמרו לו, ואכן כך היה). כאשר חברו בא לקבל את הטיפול במחלתו נעדר הרופא ההוא מהמקום, אי לכך אמר שהוא רוצה להמתין עד שיחזור. השפיעו עליו הרופאים שיפנה אל רופא אחר שכן לא כדאי לדחות את הטיפול ובפרט מאחר שגם הרופא השני הוא רופא מצוין. הדברים השפיעו עליו ולמרות אזהרת הרב הסכים להינתח על ידי הרופא השני ואחרי ג' ימים נפטר. מספרים תלמידי ישיבת מיר שבמשך חצי שנה לאחר המאורע הזה היה ר' ירוחם זצ"ל מזכיר את השניים שנסעו להירפא בסופה של כל שיחה שאמר בפני בני הישיבה, והיה מסיים את הדברים בזה הלשון: כלומר זה ציית זה לא. (ילקוט לקח טוב)

איפה אבא שלי!

מסופר על אב ובנו הלכו דרך ארוכה כדי להגיע אל ביתם, בדרכם הם הגיעו לעיר גדול. לפני שנכנסו אל היער פנה האב לבנו ואמר: "היער גדול וסבוך, יש בו חיות מפחידות, בורות ומכשולים רבים, אני מבקש ממך אל תעזוב את היד שלי". הבטיח בנו שיחזיק את ידו ויהי מה. בדרך ראה הילד סוגים שונים של חיות יפות, עצים גבוהים, פרחים ומראות מיוחדים שמעולם לא ראו עיניו. חשקה נפשו להתקרב למראות המרהיבים אך נזכר בהבטחתו לאביו לא לעזוב את ידו. המשיכו השניים בדרכם והגיעו למעיין מרהיב. חשב הבן לעצמו: "מה יקרה אם אעזוב את ידו של אבי למספר רגעים? רק אלך לראות את המעיין מקרוב". עזב את ידו של אביו ושכשך במי המעיין. אביו התקדם מעט וכשהסתובב הבן לשוב אל אביו לא מצאו. החל הילד לחפש את אביו ובמקביל אביו חיפש אותו. שניהם קראו בקול אחד לשני, ומלמלו: "איפה הבן שלי?" "איפה אבא שלי?" הלילה ירד וקולות התנים מילאו את היער, הבן החל לפחד ולבכות: "למה עזבת את ידו של אביו?" לחש לעצמו. לפתע הרגיש הבן בחטה בגבו, הוא החל לצעוק בכאב. כשהסתובב הוא ראה את אביו שאמר לו בבכי: "בני! למה עזבתני?" (האדם"ור מגור)

העולם הזה הוא כמו יער גדול, יער סבוך בתלאות החיים, בורא עולם אומר לנו: "תחזיקו את היד שלי, אל תלכו בלעדיי". ואנו מתפתים אחר ה"יער" הגדול והיפה, עוזבים את ה"יד" של אבא ומסתבכים ב"יער" חיים. אנו צועקים אל אבא שבשמים, מבקשים אותו, מחפשים אבא שלנו. מסובבים את הראש ורואים שמי שנתן לנו את החבטה, את הקושי והניסיון הוא לא אחר מאשר אבא שלנו... בכל השנה בכלל והחודש הזה בפרט נתאמץ ונחזיק את ידו הגדולה של אבינו שבשמים, נלך איתו צעד אחר צעד, נסמוך עליו ונבטח רק בו.

זכור! גם אם חלילה עזבת את ידו של אבא, אל דאגה, פשוט תקרא לו, הוא יבוא אליך להיכן שאתה נמצא וירימ אותך שוב מעלה מעלה, כי אתה... הבן האהוב שלו...

"המטה והצייד"

מסופר על אדם אחד שהלך לתומו ביער, והנה לקראתו הגיח אריה שהחל לשאוג בחמה ובקצף גדול. עיניו בחנו את האיש ושיניו יצאו לטורפו. ליבו של האיש החל לפעום בחזקה, לא היה לו כלי מלחמה להילחם בו, רק מטה שאחז בידו. התעשת האיש, עמד ניצב מול האריה, הרים את המטה, כיוונו כנגד האריה כתופס קשת דרוכה... בדיוק באותו הרגע נפל האריה ארצה מתבוסס בדמו. כשראה זאת האיש שמח שמחה גדולה והחל לנשק את מטהו. "איזה מטה קסמים יש לי, כמה יקר המטה הזה". לאחר שניות מספר הופיע צייד ואמר לאיש: "אויי פתי שכמותך, וכי חושב אתה שמטך אשר בידך הרג את האריה? הרי ריקן הוא מחיצים, הרובה אשר בידי הרג אותו... עמדתי בראש אילן גבוה, ראיתי למטה את האריה ניצב מולך, חסתי על נפשך בהיותך בסכנה, לקחתי את הרובה, כיוונתי על האריה ויריתי בו... אתה לא עשית בעצם מאומה..." (רבי יוסף חיים)

לכל אחד מאיתנו יש "מטה" ביד, בו אנו פועלים ומנווטים את חיינו, מכוונים אותו על הפרנסה, על מציאת זיווג, מציאת בית, ובעצם על כל תחום בחושבנו שהוא "יורה" חיצים ומסדר לנו את העיניינים. נכון, אנו יוצרים, פועלים, בונים, ועושים חיל כמעט בכל דבר, אולם לעיתים אנו לא מבינים ולא רואים, שיש "צייד" העומד מעלינו והוא יורה חיצים ומנווט את חיינו בצורה הנכונה והטובה עבורנו. "הצייד" הזה מוצא לנו את העבודה הראויה לנו, את הבית שטוב לנו, את הזיווג הנכון, ונותן לנו סיוע לעשות חיל. יש לנו יד מכוונת, יד הרוצה אך ורק לעשות לנו טוב, ללטר, ולחבק, יד "היורה" חיצים ומסירה מכשולים בדרכנו, סוללת לנו את הדרך הטובה והבטוחה שבבילנו. אם נפנים זאת נוכל לעצב לנו חיים טובים יותר, עם פחות דאגות ויותר נחת, עם פחות פחדים מהלא נודע ויותר שלווה מההווה הטוב.

זכור!! שהש"ת נותן לנו כוחות לעשות וליצור, ניתן לו הודיה, ניתן לו מקום בחיינו, והוא יפנה לנו מקומות רבים לידו...

רעיון מהפרשה

אדם אמיץ אינו אדם שלא מפחד. האמיץ למרות הפחד, מתגבר ועולה על הסוס... פרשתנו מספרת לנו על כללי היציאה למלחמה. אם המלחמה היא פוליטית או כלכלית אנו לא מצפים מכולם להתגבר ולצאת. אנחנו משחררים חתנים טריים וכדו'. אבל אם המלחמה היא קיומית, כאן אנו כבר מצפים מכולם להתגבר על הפחד ולעלות על הסוס. כי חינוך לאומי הוא דבר נכון, אבל האומץ חייב להצדיק את עצמו. לא בשביל כל מטרה אנו מתגברים על הפחד!

אקטואליה בפרשה

תארו לכם, אדם יקר ולבבי בא ואוסף אדם מהרחוב, מביא אותו לביתו, מאכיל ומשקה אותו, פותח עבורו חדר ומציע לו מיטה נאה ונוחה... ובלילה, קם האורח ומתחיל לגנוב מבעל הבית, להפר את סדרי הבית, שוכח שהוא אורח ומתנהג כאילו הוא הבעל בית? נשמע רע, נכון? על כך נאמר בפרשה: "צדק צדק תרדוף למען תחיה, וירשת את הארץ אשר ה' א-לוהיך נתן לך" כדי לרשת את הארץ שה' נתן לנו, אנחנו צריכים לשמור על צדק עם בעל הבית, שהביא אותנו ומארח אותנו בארצו, לשמור את חוקיו ומשפטיו ואת תנאי הזכות לחיות בארצו. פשוט להיות אורחים מנומסים.

א-ל-ו-ל

כולם מכירים את המשל, אדם היה זקוק בדחפיות לעזרת המלך. יצא לדרך הארוכה, אך שומרי הארמון מונעים ממנו את כניסתו. הוא מתחנן על נפשו. השומרים מבררים לעומק, ולבסוף שולחים אל המלך שיאשר. המלך מתרצה ומאשר להכניסו ומיד מסייע בידו. כך בכל השנה כולה, בכדי לקבל את ישועת מלך מלכי המלכים הקב"ה, צריך להתאמץ ולהתייגע, להתפלל ולהתחנן, לבקש ולקוות לישועתו. מעכבים רבים בדרכה של התפילה, וכל בקשה הינה צעד נוסף בדרך לפתיחת השערים עד לקבלתה, וכמובן שום תפילה לעולם אינה שבה ריקם. אבל בחודש א-ל-ו-ל 'המלך בשדה', מלכי המלכים בכבודו נמצא "ומתהלך" בינינו, רואה ומאזין לקול תחנונינו ובקשותינו. השערים פתוחים! כדאי לנצל כל רגע בתפילה, בתורה ובמצוות!

הפתגם: אנשים טובים זה לא אנשים שאתה פוגש באמצע הדרך, זה אנשים שעוברים איתך את הדרך.

~ שבת שלום ומבורך ~